

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/188586,2-Korpus-Polski-z-Bliskiego-Wschodu-na-front-wloski.html>
27.02.2026, 08:58

2 Korpus Polski – z Bliskiego Wschodu na front włoski

21 lipca 1943 r. zreorganizowano Armię Polską na Wschodzie tworząc na terenie Iraku 2 Korpus Polski pod dowództwem gen. Władysława Andersa. Jej trzon stanowili obywatele polscy uwolnieni z sowieckich więzień po podpisaniu układu Sikorski-Majski.

21.07.2026

[Bliski Wschód Władysław Anders](#)

2 Korpus Polski składał się z dwóch dywizji piechoty, brygady pancерnej oraz jednostek pomocniczych. Latem 1943 r. podjęto decyzję o przesunięciu wojska do Palestyny, a w listopadzie – do Egiptu. Na przełomie 1943 i 1944 r. przetransportowano 2 KP do Włoch, gdzie wszedł w skład 8 Armii Brytyjskiej.

„Czwarte natarcie na górę klasztorną – będzie polskim natarciem. Tam gdzie padli Amerykanie, Anglicy, Nowozelandczycy, Francuzi, Hindusi”

(Melchior Wańkowicz)

Na froncie włoskim po raz pierwszy jednostki Polskich Sił Zbrojnych wystąpiły w samodzielnym związku taktycznym. Żołnierzom 2 Korpusu Polskiego powierzono najtrudniejsze zadanie, polegające na zdobyciu wzgórz Monte Cassino. 18 maja 1944 r. po sześciu dniach niezwykle zaciętej bitwy polska flaga zatriumfowała nad niezdobytą dotąd twierdzą. W samo południe na ruinach klasztoru Monte Cassino plutonowy Emil Czech odegrał hejnał mariacki, ogłaszając polskie zwycięstwo. Jeden z żołnierzy wspominał:

„Ci żołnierze, zahartowani w wielu bitwach, którzy aż za dobrze poznali wstrząsającą rozrzutność śmierci na zboczach Monte Cassino, płakali jak dzieci, gdy po latach tułaczki usłyszeli nie z radia, ale z dotąd niezwykłej niemieckiej twierdzy głos Polski, melodię hejnału”.

2 Korpus Polski dokonał następnie opanowania Ankony, uczestniczył w przełamaniu Linii Gotów oraz w walkach w Apeninie Emiliańskim. Zakończył swój szlak bojowy zdobyciem Bolonii.

W trakcie walk w jego szeregi wstępowali Polacy ze Śląska, Pomorza i Wielkopolski, wcześniej przymusowo wcieleni do armii niemieckiej. Uzupełnienia z obozów jenieckich stanowiły z końcem konfliktu największą część Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. Po zakończeniu wojny żołnierze polscy stanęli przed trudnym dylematem: pozostać na uchodźstwie czy wracać do ojczyzny. Wielu wybrało tę drugą drogę i w zniewolonym kraju spotkali się z szykanami władz peerelowskich. Historię 2 Korpusu przez dziesięciolecia pokrywała zasłona milczenia.

Płk Ludwik Piątkowski do ostatnich demobilizowanych żołnierzy Korpusu napisał:

„Żołnierze! Z dniem 1 maja 1947 roku macie jako ostatnia Grupa 2 Korpusu zdjąć mundur wojskowy, z dumą noszony przez tyle długich lat, odjąć odznaki i

emblematy wojskowe, tak drogie sercu każdego z Was. Po sumiennie i świetnie spełnionym obowiązku żołnierskim macie zamienić broń na narzędzie codziennej szarej pracy”.

Żołnierze 2 Korpusu po II wojnie światowej stali się namiastką wolnej Polski. Podczas uroczystości poświęcenia cmentarza wojennego w Bolonii gen. Władysław Anders powiedział:

„Jeżeli mimo to Polska, za którą zginęli, wolna nie jest – to ani ich wina, ani nasza, ani też wina Narodu Polskiego. W walce o swoją wolność i wolność świata, w walce z podwójnym wrogiem, Naród Polski oddał w ofierze 17 procent swych synów i córek. Dzisiaj naród nasz trwa w ciężkiej walce, opierając się sowietyzacji. Naród ten dalej patrzy na nas, bo wie, że tylko my mamy na obczyźnie możliwość jawnej walki o prawdziwą, nieskłamaną wolność. Zaufania tego nie zawiedziemy. Walczyć będziemy w każdych warunkach – bezoreźnie także – wszędzie, gdziekolwiek pójdziemy [...]. Drogi nasze będą różne, szlaki ciężkie, ale Bóg nierychliwy, lecz sprawiedliwy – da nam w końcu tak pracowicie osiągnięty cel. Duchy kolegów naszych, duchy pokoleń walczących o wolność – od Kircholmu po Bolonię – są w tej walce z nami. Będziemy nadal trwać na obczyźnie, jako uczciwi ludzie, rzetelni Polacy i żołnierze zwycięskich bitew”.

Cmentarze żołnierzy 2 Korpusu Polskiego, legenda bohaterskiego misia Wojtka czy pieśń „Czerwone Maki na Monte Cassino” na trwałe stały się częścią polskiej pamięci historycznej.

Dzisiaj nadal środowiska byłych żołnierzy 2 Korpusu, ich dzieci i wnuków, rozrzucone po całym świecie, pozostają wierne Rzeczypospolitej, aktywnie działając na rzecz polskiej kultury, oświaty i nauki.

***

„Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”

W związku z 80. rocznicą pierwszego etapu ewakuacji armii gen. Andersa z ZSRS Instytut Pamięci Narodowej przygotował międzynarodowy projekt edukacyjno-memoratywny [„Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”](#), który ma na celu upamiętnienie wysiłku zbrojnego Polskich Sił Zbrojnych podczas II wojny światowej oraz losy ludności cywilnej ewakuowanej z sowieckiej niewoli.

Podczas II wojny światowej polscy żołnierze walczyli na wszystkich jej frontach w obronie godności i wolności oraz w imię solidarności z innymi zniewolonymi narodami. Wystawa przybliży bohaterskie czyny polskich lotników w Bitwie o Anglię, polskich żołnierzy spod Tobruku, Narwiku czy Monte Cassino.

Projekt, rozpisany na lata 2022–2025, obejmuje swoim zasięgiem ponad 50 państw na całym świecie.

Przez tytułowe „Szlaki Nadziei” należy rozumieć zbiorowe peregrynacje obywateli polskich w latach II wojny światowej – o charakterze zarówno wojskowym, jak i cywilnym – którym przyświecała idea przywrócenia wolności Polsce i światu zniewolonym przez III Rzeszę, Związek Sowiecki ich sojuszników.

Więcej o projekcie edukacyjno-memoratywnym na stronie szlakinadziei.ipn.gov.pl

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

